

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **svečer**, izimski nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., z jedem mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., z jedem mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvole frankirati. — Bokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Deželni zbor kranjski.

(VIII. seja dne 6. oktobra.)

(Dalje.)

Poslanec Svetec: Slavni zbor! Jaz bodem navel nekoliko nepostavnosti, ki sem jih zapazil pri volitvi velikega posestva, katere je vse zakrivala večina volilne komisije velikega posestva. Prvo je pooblastilo gospoda Globočnika, katero se je s polnem ničevimi razlogi od volilne komisije zavrglo. Reklo se je, da ni pooblastilo uradno poverjeno, ker je prišlo iz druge kronovine, kar pa je v neprepircnih stvareh v obče popolnem nepotrebno. Tudi deželni volilni red kranjski v tej zadevi nema nikake dolisce. Analogije je tedaj treba iskati v državnem volilnem redu, in le-ta razločno določuje, da le če dohajajo pooblastila iz inostranstva, izven Avstro-Ogerske, je treba, da so urado poverjena. Tedaj je bilo, kolikor je volilna komisija od tega slučaja vzela razlogov, da se zavrže glas gosp. Globočnika, to le samovoljnosten. Rekla pa je tudi večina volilne komisije, da jej selo Mnihovce ni znano; in vendar je kraj Mnihovce poštna in telegrafna postaja, blizu Prage, kar bi bila volilna komisija lahko poizvedela in kar bi jej bil povedal lahko tudi poverjeni gospod vitez Schneid, ako bi se bil vprašal. Volilcu pa vzeti volilno pravico zaradi nevednosti nekaterih udov komisije, to je nečuvno.

Drugo pooblastilo, katero je večina volilne komisije iz ravno tako ničevih razlogov zavrgla, je pooblastilo „Alpine Montan-Gesellschaft“ na Dunaju. Reklo se je, da se imeni pod natisneno štampilijo društva ni moglo brati. To pa nikakor ne gre, kajti podpis, naj bode kakorjen hoče, je vendar, dokler se proti njemu ne ugovarja, veljaven pred vsako gospoko. Volilna komisija bi bila pa tudi lahko vprašala poverjenega gospoda grofa Hohenwarta, in ta bi jej bil povedal, da imata gospoda Frey in Palmer pra-

vico podpisavati za društvo „Alpine Montangesellschaft“. Tudi bi se bila volilna komisija lahko upitala pri trgovinskej zbornici, zato merodajnem uradu, ki ima zapisnik vseh firm v Avstro-Ogerskej, in tam bi bila določno lahko zvedela, kdo sta podpisana gospoda in imata li pravico podpisavati pooblastila, ali ne. To je bila tedaj druga nezaslišana samovoljnosten večine volilne komisije. Ko bi se bila ta dva popolnem postavna in pravilna glasa takoj prvokrat, ko se je volilo, vzela v poštev, bi bil rezultat volitve v velikem posestvu kranjskem ves drugačen, in ne bi bila voljena ne Dežman, ne dr. Schrey, ne dr. Mauer. Jaz tedaj to krivico, ki se je očitno godila, pred svetom konstatujem.

Kar se tiče grofa Karola Lichtenberga in dveh sodeličev, ni njih glasovanje nikakor opravičeno. Grof Karol Lichtenberg je reklamacijsko dobo zamudil in deželni predsednik ni mogel na njegovo ulogo nobenega ozira jemati. Tu je tedaj večina volilne komisije prekoračila §. 40. deželnega volilnega reda. Ravno tako nepostavno oddal je svoj glas gospod Karl Germ, kajti njegov oče istega imena, ki je bil posestnik, je umrl, Karl Germ, ki pa je glasoval, ni imel pravice za tega delj, ker ni bil na posestvo prepisan. To so tedaj nezakonitosti, ki so se vrstile in katere so predrugačile volilni rezultat.

Gospod profesor Šuklje je rekel, da so bili le formalni pogreški pri tej volitvi. Jaz na to odgovarjam, da če ni trdne formalnosti pri volitvi, tudi ni trdnega reda in volitev nema nobenega trdnega stala. Gospod baron Apfaltrer je izjavil, da ako ne bi bile volitve potrjene, bi to imelo slabe nasledke; jaz pa istih ne vidim, zakaj bi nastali, kajti pravica je prva in če se ravna po pravici, me tudi ne ustraši grozenje barona Apfaltrera in njegovih somišljenikov, da bi zapustili zbor, ker to storili bi brez vsacega uzroka. Sploh pa, ko bi stranka

g. barona Apfaltrera zapustila zbor brez uzroka, ne bi bilo to nič novega, saj je to prakticirala že pod ministerstvom grofa Hohenwarta in tedenji deželni predsednik, somišljenik te stranke, g. baron Wurzbech je takrat v imenu vlade v zboru izjavil, da so to storili iz najmalovrednejših uzrokov. (Dr. Zarnik kliče: **Aus den nichtswürdigsten Gründen!**) Jaz tedaj mislim, da bi si baron Apfaltrer in drugovi njegovi stvar vender nekoliko premislili, predno bi zapustili zbornico.

Gospoda Šuklje duh je posegel daleč, za 90 let nazaj po imenitne može in naglaševal, da danes tako imenitnih mož nemamo. No, jaz ne vem, kaj imajo ti imenitni možje z narodnostjo in denašnjo volitvijo opraviti, to pa vem, da smo imeli slavne može pred sto leti in da jih bomo imeli tudi v prihodnje, akoravno moram reči, da možje, katere je navajal gosp. Šuklje, so se malo ali nič brigali za slovensko narodnost. Koristili so tedaj naše deželi in slovenskemu narodu malo ali nič, kajti njih delovanje bilo je svetovno. Delovanje narodnih mož dandanes je bolj pohlevno, a posvečeno je vsemu slovenskemu narodu in zato je za istega tudi koristneje, ker je slovensko in narodno. (Dobro! Dobro!) (Konec prih.)

Slavnostni govor

prisavljeni sedemdesetletnice
doktorja Frana viteza Miklošiča.

Govoril Božidar Raič v Ljutomeru dne 2. septembra 1883.

Modrijan pridobi si pri svojem narodu slavno ime, katero ostane neumrljivo.

J. Sir. 37.

Petnajst let je letos, kar je obila množina Slovencev zbrana v prvem taboru na Slovenskem pri Ljutomeru sklepala v burnem navdušenji skončatke, katere so jim rodoljubni govorniki predlagali,

LISTEK.

Prva ljubezen.

(Povest J. C. Turgenjeva, posl. Ivan P.)

(Dalje.)

XX.

— Oho! zaklical je on in zmračil čelo. A to ste vi mladeneč! Pokažite se vendar! Vi ste še vedno rumeni, a vendar oči neso več tako motne? Zdaj ste podobni človeku, ne pa salonskemu psičku. To je prav. No, kaj pa? ali delate?

Vzdihnil sem. Lagati nesem hotel, resnico povediti me je pa bilo sram.

— Nič ne dé, nadaljeval je Lušin, ne obupajte. Glavna stvar je: živite normalno in ne udajte se nagnenjem. Kako korist imate od tega? Kamor bi vas tudi nesli valovi, — vse je slabo; človek mora stati na lastnih nogah, če je tudi na skal. Jaz, glejte, kašljam . . . a Bjelovzorov, ali ste slišali?

— Kaj takega? ne.

— Brez sledu je izginil; pravijo, da je šel na Kavkaz. Dober nauk za vas, mladeneč. Pa vsa ne-

sreča izvira iz tega, ker se ne umemo, dokler je še čas, iztrgati se iz mreže. In, kakor se vidi, vi ste srečno skočili ven. Le glejte, da se zopet ne ujamete. Z Bogom!

— Nikoli se več ne ujamem, mislil sem . . . saj nje ne bom videl več; pa bilo mi je sojeno, videti jo še jedenkrat.

XXI.

Moj oče jezdil je vsak dan na sprehod; on je imel lepega rudečega angleškega konja, z dolgim tenkim vratom in z dolgimi, tenkimi nogami, neutrudljivega in hudobnega. Ime mu je bilo Elektrika. Razen očeta nikdo ni mogel jezdit na njem. Jedenkrat prišel je k meni kako dobre volje, kakor že davno ni bil, pripravljal se je jezdit nekam in pripenjal je že ostroge. Začel sem ga prositi, da naj me seboj vzame.

— Igraj rajši čehorda, odgovoril je oče, s svojo kljuso me tako ne boš mogel dohajati.

— Bodem že dohajal, ko pripnem ostroge.

— No le.

Odjezdila sva. Jaz sem imel črnega, kosmatega konjiča, ki je bil trdnih nog in nagajiv; res, da je moral napenjati vse sile, a vendar ni ostajal zadaj.

Jaz še nesem videl jezdeca, očetu podobnega; on je sedel tako lepo in spretno; zelo se mi je, da to čuti celo konj pod njim ter se ponaša z njim. Objezdila sva vse boulevarde, bila sva na Devičjem polju, preskočila sva več zagraj (s prva sem se bal skakati, a oče je preziral boječe ljudi — zato sem se nehal bat), jezdila sva dvakrat čez reko Moskvo, — mislil sem že, da se vrneva domov, tembolj, ker je opomnil oče, da je moj konj utrujen, pa kar obrnil je v stran proti Krimskemu brodu in skakal doli po bregu. — Jaz sem se spustil za njim. Prijavahši do visokega kupa zloženih brunov, skočil je z Elektriko, velel je tudi meni zlesti s konja, podal mi uzdo svojega konja in rekel, da naj počakam pri brunih, sam pa je odšel v ozko ulico in izginil je. Jaz sem začel hoditi gori in doli po bregu, vodč konje, jezil sem se nad Elektriko, kateri je prihojti otresal glavo in razgetal, ali se je pa ustavil, kopal zemljo s kopitom in grizel v vrat mojo kljuso; z jedno besedo, obnašal se je kakor razvajeni „pur sang.“ Oče se ni vrnil. Od reke sem vlekla je vlažna sapa; dež je naletaval in škropil z majhnimi, sivimi lisami črne brune, okrog katerih sem hodil, in katerih sem se že bil naveličal. Meni je bilo dolgčas, a

recimo o zjednjenji vseh Slovencev v jedno upravo, o uvajanji slovenščine v vse urade na Slovenskem, da se osnovne učilnice postave na čisto slovensko podlogo . . . Ugoden spomin na izredno navdušnost še dnes krepi narodno zavest po slovenskej domovini. — V šestih dneh minejo tri leta, kar smo v društvu z južnimi bratovi Hrvati slavili velikega pesnika in narodnega pisatelja Stanka Vraza v sosednjem rajskej Cerovci v toliko veličanstvenej svečanosti, kaka se dosle na slovenskej zemlji ni vršila; vsaj častili smo rojaka, česar blagi duh je hlepel strastno po književnem združenji Srbov, Hrvatov in Slovencev, klanjali se iskrenemu narodnjaku, kateri dobro znajoči naše bridke razmere peval je v „Izповести“ . . . vi drugovi . . . rodnog prava, vienac za vas na križu visi. Ostra istina te gremke izjave potrjuje se na premnogih značajnih našincih.

Dne 25. septembra 1881 spominali smo se slovesno v bližnjem Dravskem Središči panonskega pesnika Štefana Modrinjaka kot predstavnika slovenske pomisli na slovenskem Štajerji v početku tekočega stoletja; on speva: „Zadnji človek je na sveti, ki svoj rod za nič drži . . . ; rjav kakti Judaš bodi, naj te pes za plotom jé, med Slovence naj ne hodi, kdo prav Slovenec né.“ — Danes kaže se Ljutomer v prazničnej obleki, zastave plahečejo po lepem trgu in hramovih, sinoči razlegal se je prijetno mirozov po trgovščici, v jutro rano grmel je stresalni strel, budnica brnela, mnogobrojni gostovi prihajali iz raznih tudi dalnjih dolin in ravnin, gričev in holmičev, in glej: izredna množina slovenskega občinstva, kakor še morebiti nikoli, zbrana je sredi Ljutomera, krasnega trga na vzhodnem Slovenskem. Kak pomen javlja ta prijazna prikazen? Je-li se Ljutomer slavno spomina svojega zleženika, davnega pesnika Merkasa? Jegov spomin izročen je temnej pozabljenosti. Je li hoče zahvalno slavo spevati hrabremu in junaškemu župniku Simonu Poratu, kateri je na čelu svojih vrlih župljanov 1683. l., tore pred 200 leti, Kruse napadajoče Ljutomer in okolico pretiral daleč na Ogersko? Župnik Porat mirno počiva v hladnem naročaji matere zemlje, na njega in na nekdašnje divje Kruse sedaj malokdo več misli. Je-li se kani počastiti dostojni spomin Levoslava Volkmera, ovdešnjega domaćina in panonskega pesnika? Jegovo slovesnost opravili so pred kratkim častno naši narodni dijaki. Je-li se hoče zaslužena čast skazati pokojnemu profesorju in pisatelju dru Gottweissu, kateri je mnogo storil za olepšanje Ljutomera in ustanovil napredovalni šolski razred? Jegova dobra dela so očividna, a jegov spomin pripada zgodbini. Dnes slavijo Slovenci v Ljutomeru sedemdesetletnico najslavnnejšega svojega rojaka, največega učenjaka jezikoslovca in jezikoznanca slovenskega, kateremu vrstnika še Slovenka ni porodila, dra. Frana viteza Miklošiča, pisatelja in c. kr. profesorja Dunajskega vseučilišča,

učenjaka, kateri po vsem svetu učence ima, kateri je ves svoj žitek posvetil v prid znanosti iz ljubezni do maternega jezika, in je sedaj predstavnik vseh slovanskih rodovin, broječih 100 milijonov ljudij; zato je Ljutomer, podarivši mu dne 13. avgusta častno tržanstvo, a občina Kamenčak, pod katero spada Radomerščak, častno občanstvo, toliko lično okrašen in ozajšan, zato prijetno razleganje ubrane godbe, silno gromenje slavnostnega strela, zato toliko množica slovenskega naroda iz raznih krajev in končin. Na potrebljeno poznanje tega velikanskega učenjaka razgrnem vam dotične črtice iz njegovega marljivega in mnogoletnega delovanja in istega sadu.

(Dalje prih.)

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 10. oktobra.

Iz nemškega mesta na Českem dobili so fakcijožni Nemci dobro poučilo in svarilo, da se jim ni utikati v ondukajšje zadeve ter hujskati narodnosti drugo na drugo. Trideset najodličnejših mestanov Kraljevodvorskih, nemške narodnosti, izjavlja namreč, da se v njihovem mestu in njega okraji čisto nič ne čuti ona razburjenost duhov in pritožba o zatiranji Nemcev, kakor se to zapored čita v fakcijožnih listih. Oni da živé s svojimi i so-meščani česke narodnosti v ljubem miru in sporazumljeni ter nemajo nobenega povoda za pritožbe. — Ta izjava bivšim ustavakom se ve da ni po volji; zatorej so napeli vse žile, da so izčimili neko jalovo protizjavilo, v katerej se nekaj Kraljevodvorských mestanov pritožuje, da se jim urivajo česki dopisi.

Budgetni odsek galiskega deželnega zboru bode predlagal najem deželnega posojila, da se pokrije deficit, ki je vzic vsemu črtanju pri posameznih postavkah deželnega proračuna precej znaten. Deželnemu zboru so došle peticije, da naj bi vlada podpravljenje Ferdinandove severne železnice takoj v roku vzela, ko ugasne privilegij te železniške družbe.

Nadaljevaje debato o hrvatskem vprašanju: govorili so v ogerskej državnej zbornici poslanci grof Apponyi, Pulcszy in Polit. Prvi govoril je s stališča zmerne opozicije ter je odbijal resolucijo Tisze. Tožbo hrvatskih poslancev o neznotih davčnih bremenih je označeval neopravičeno, ker da so baš hrvatski poslanci vedno počiprali vladu ter s svojim glasovanjem vedno pripomogli, da so se ustvarjali novi davki. Srb Polit je dejal, da se bode ogerska samostalnost končala jedenkrat z občnim uporom. Magjarski narod ni zadostil svojemu političnemu poklicu ter ni držal svojih oblub. Govornik je navajal trditev francoskega pisatelja Montagne, da se nahajajo narodje, ki znajo le zapovedovati, ali pa izginejo iz površja. Začaj magjarske politike je, da ne znajo biti zmerni proti drugim narodnostim. Vladni, ki tako lahkomišljeno prouzročuje resne konflikte, da govornik ne more dati absolutorija; sicer pa iz te mirne resolucije ne spozna več onega Tisze, ki je pred nedavnim še govoril o poteptanji narodnosti. Ta izrek je dal Tiszi povod, da je sploh mogel kaj odgovoriti proti izjavam Polit; povdarjal je namreč, da je le govoril o zatrejni agitatorjev in demagogov. Nadalje so govorili včeraj še Polonyi, Mezei in Iranyi.

Tisza bode imel najbrž danes zadnjo besedo o tem. — Nekoliko dni že kroži po Budimpešti govorica, da bode baron Levin Rauch nesrečnega spomina zopet imenovan hrvatskim banom.

Vnanje države.

Iz Belegagrada se poroča „Pressi“, da se je razburjenje zadnjih dni poleglo in da vse stranke z neko radovednostjo očakujejo, kam da bode krenilo novo ministerstvo. O neposrednem razpustu skupščine ni več govora, nego se pričakuje, da se bode čez nekoliko dni, ko se nemirni duhovi še bolj poležejo, zopet sklical ter se jej bode predložila železniška konvencija v potrjenje. Radikalci, kakor tudi reakcionalarji proručujejo novemu ministerstvu le kratko življenje in vsaka teh strank je prepričana, da je pripade dedčina po Krističevem kabinetu. V Belegradu se pričakuje, da bode naprednjaška stranka v vseh vprašanjih, ki se ne dotikajo neposredno njenega programa, novo ministerstvo podpirala, bodisi s časopisjem, kakor tudi v parlamentu.

Ruski car in carica odložila sta svoj povrat do 10. oktobra. V četrtek odšel je iz Peterburga kurjer, nesoč carju poročila tajne policije o nihilistovskem gibanju, mej katerimi se nahaja baje tudi smrtna obsodba, katero so sklenili teroristi o carji. Nihilistje so se po poročilih policije razcepili v dva taborja, v jedno anarhično-teroristino in socijalno-revolucionarno stranko. — Na Ruskem pride zopet židovsko vprašanje na površje in dotična komisija se bode kmalu sešla pod predsedstvom grofa Pahlena, da privede to vprašanje, kakor se pričakuje, do radikalne rešitve. O namišljeni te komisiji in pričakovanih rezultatih se ne vé nič določnega; v židovskih krogih pa se pričakuje od nje ugodnih podatkov. Obeno mnenje, kolikor se da razvideti iz ruskih časnikov, si v tej važnej zadevi ni jednak. Dočim pričakuje jeden del, da bodo vse nesrečne židovske hajke nehale, ko zadobé židje popolno jednakopravnost s kristijanskimi sodelavljani, pravijo drugi, da bi taka jednakopravnost to zlo le še pomnožilo; sicer pa da je židovsko vprašanje socijalno vprašanje, katero se ne da odpraviti s postavami in upravnimi naredbami, nego morajo sodelovati v njega rešitev vsi socijalni faktori. Temu zlu odpomore samo to zdravilo: Država in ljudstvo naj skrbita za to, da se nižji krogi otresejo židovske mošnje in ob jednem napredujejo v izomiki; bolj ko bodo mužki izobraženi in neodvisni od židovskega kredita, rejše bolo židovske hajke in le v tem zmislu se zamore rusko židovsko vprašanje temeljito in trajno odstraniti.

Narodno sobranje bolgarsko vzprejelo je z veliko večino glasov konvencijo o ruskej vojnem odškoditvi in o železniški zvezi. Minister vnanjih stvari je izjavil upanje, da bode vlada, ker je Turčija odpovedala se trgovskim pogodbam, sklenila nove pogodbe, ki bodo v prid Bolgariji; tudi je izrazil upanje, da bode Avstro-Ogarska pri volji opustiti še obstoječe poštne urade v Vidinu in Ruščku. — Pred obravnavo o železniški konvenciji vprašal je Balabanov, minister vnanjih stvari, oficijalno Jonina, ima-li kot zastopnik Rusije česa ugovarjati proti ratifikaciji te konvencije, kar je Jonin odločno zanikal. — Bolgarski uradni list ostro kritikuje po odpotovanji ruskih generalov Soboleva in Kaulbarsa delovanje prvega; mej drugim konstatuje tudi, da je razsvetljava s 15. dne maja t. l. stala 173.000 frankov. Obznanja tudi stroške preselitve Kaulbars-

očeta še ni bilo. Nek star policist finskega rodu, na glavi s staro čako, ki je bila loneu podobna, s helebaro v roki, (čemu je bil neki policist na bregu reke Moskve!) približal se je k meni in obrnil mi svoj star zmršen obraz, ter rekel:

— Kaj vi delate tukaj s konjema, gospod? Dajte, jih bom jaz držal.

Jaz mu nesem odgovoril; on me je poprosil tiskala. Da bi se ga znebil (k temu me je sibila tudi nestrljivost), odšel sem v stran, kamor je šel oče: šel sem skozi one ozke ulice, zavil se okrog ogla in obstal sem. Na ulici, kakih štirideset korakov od mene, pred odprtim oknom lesene hišice stal je obrnen s hrbotom proti meni moj oče; opiral se je s prsi na okno in v hišici, za pol zagrnenim oknim zagrinjalom sedela je ženska v temnej obleki in pogovarjala se z mojim očetom; — ta ženska bila je Zinajida.

— Jaz sem obstal, kakor bi bil okamenel. Povem vam, da kaj takega nesem pričakoval. Hotel sem bežati. „Ako se oče ozre nazaj“, mislil sem, „zgubljen sem“; pa neko čudno čuvstvo, ki je bilo silnejše od radovednosti, silnejše od ljubosumnosti,

silnejše od strahu — me je zadržalo. Gledal sem in vlekel na ušesa. Zdelo se mi je, da je nekaj trdo zahteval oče; a Zinajida mu ni hotela dovoliti. Še zdaj vidim njen obraz, žalosten, resen in lep, kako je izraževal ob jednem predanost, žalost, ljubezen in nekako obupanje — jaz druge besede ne morem najti. Govorila je kratko, očij ni povzdignila in samo smejava se je — udano in ob jednem trdrovratno. Po tem smehu spoznal sem mojo prejšnjo Zinajido. Oče zmajal je z ramama, popravil je klobuk na glavi — kar je pri njem bilo vselej znamenje nestrljivosti . . . potem sem zaslišal besede: Vous devez vous séparer de cette . . . Zinajida je ustala in pomoliła je roko ven . . . oče je vzdignil bič, s katerim je prej otepjal prah s svoje sukne — in udaril jo je po nagej roki. — Jaz sem se jedva premagal, da nesem zakričal; a Zinajida je zatrepetala, molče pogledala mojega očeta ter počasi nesla je roko k ustom in poljubovala je rudečo prasko na njenej roki. Oče vrgel je bič proč in hitro tekel po majhnih stopnicah v hišico . . . Zinajida se je obrnila — stegnivši roko in vzdignivši glavo odšla je od okna.

Ves prestrašen in obutan tekel sem nazaj, tako hitro, da bi se bil mogel meriti z Električno, in vrnil sem se na breg reke. Nič nesem mogel razumeti. Vedel sem, da mojega hladnega in vzdržljivega očeta včasih popade jeza — pa vendar nesem mogel razumeti tega, kar sem videl . . . To sem čutil: naj bi še tako dolgo živel, pozabiti bi ne mogel Zinajidinega gibanja, njenih pogledov in njenega smehljanja, in da se mi je ta nova njena podoba, ki sem jo tako nepričakovano videl, za zmiraj utisnila v mojo dušo. Gledal sem brez vseh mislij na reko in nesem zapazil, da so mi lile solze. Njo tepó, mislil sem . . . tepó . . . tepó . . .

— No, kaj pa ti? — daj meni konja! razlegel se je za menoj glas mojega očeta.

Mehanično sem mu podal uzdo. Zavihtil se je na Električno . . . ves zmrznen postavil se je konj na zadnji nogi in skočil je naprej za dva sežnja . . . pa oče ga je hitro ukrotil; dregnil ga je z ostrogama v strani in udaril s pestjo po vratu . . . Eh, biča nemam! zamrmral je.

Jaz sem se domislil nedavnega cvrčanja in udara tega biča in stresel sem se.

ove in potovanja Sobolevega na Rusko, dočim podarja nesebičnost ruskega generala Ernrotha, ki si je bil svoje dohodke sam za polovico znižal in še te pri svojem odhodu iz Bolgarije daroval blagajni prve družine. Ta objava namerava nasproti napadom in obtožbam ruskih listov dokazati, da je naglost, s katero so se hoteli knez in ljudstvo iznebiti teh generalov, veljala le njihovim osebam, torej pri tem ni bilo nobene neprijaznosti proti Rusiji in ujenemu narodu. Knez in ljudstvo bolgarsko da želita, ne da bi zatajevala svoje dolžne zahvalnosti proti Rusiji, biti neodvisna v notranji upravi svoje dežele.

Francoškemu ministru-prvostredniku je bilo veliko ložje iznebiti se vojnega ministra Thibaudina, kakor pa najti mu pripravnega naslednika. Generali Saussier, Leval, Février in Campenon, katere je zaporedoma vabil v kabinet, nemajo veselja stopiti v ministerstvo, katero se bode imelo že čez kakih štirinajst dni pred kamorami bojevati za svojo bitnost. Zatorej se je vodstvo vojnega ministerstva začasno izročilo mornarskemu ministru Peyronu. — „Figaro“ javlja, da se je Francija, ker se s Kitajci ni mogla sporazumeti, pogodila s „Črnimi praporji“ s tem, da jim je izplačala zaostalo duno ter prepustila svobodno lastništvo zemlje meji Saakai in Honghoa. Ta pogodba se je dovela s posredovanjem ananskih mandarinov. Trdi se, da so Francoze dospeli že v Sontay, katero mesto da so „Črni praporji“ izpraznili, ter da je baje polkovnik Badens pri Bacnimh-u pobil regularno kitajsko vojsko, katerej je z ladijami in kanoni odrezal povratno pot.

Dopisi.

Izpod Nanosa 7. oktobra. [Izviren dopis.] (Predlog dr. Vošnjaka in tovarišev.) Občaradost in zadovoljnost je po vsej Kranjski vzbudil predlog g. dr. Vošnjaka in tovarišev, s katerim so pokazali ti gospodje, da jim je blagor našega zapuščenega ter tako propadajočega kmetijskega stanu pri srci.

Skratni čas je pač, da bi se resno pričelo pretresovati, kje da tiče pravi uzroki hiranja ter obuboževanja najpotrebnejšega in največjega stanu cele dežele. Seveda, s preiskovanjam ter poizvedovanjem ne bode nič pomagano, ako se ne bode tudi resno skrbelo, da se vse ono izvrši, kar se bode od strani izvedencev, in to od „izkušenih izvedencev“, predlagalo ter nasvetovalo. Da pa bode ta izvršitev trčila na silne zapreke, je pač vsakemu, komur so znane sedanje potrebščine, koje nas tlačijo, prav lahko umevno. Za to pa ne smemo dneva pred nočjo hviliti ter ne smemo za trdno misliti, da se bode to tako važno in potrebno vprašanje kmalu in ugodno za nas rešilo: dобра stvar, pravijo, da potrebuje časa, in najbrž da bode tudi ta potrebovala nekaj večnosti. Sicer mi pa ne bode nič žal, ako budem kri prerok. Ne! nasprotno; še močno me bode veselito, ako budem dočakal, da se bode našemu stanu z vsemi potrebnimi močmi pomagalo do pravega blagostanja, kar bi bilo gotovo v veliko korist vsem ostalim stanovom z malo izjemo.

— Kam si ga del? vprašal sem očeta čez nekaj časa.

Oče mi ni odgovoril in dirjal je dalje. Jaz sem ga dotekel, vsakako hotel sem videti njegov obraz.

— Ali ti je bilo dolgas brez mene? zamrmral je skoz zobe.

— Malo. Kje si pustil tvoj bič? vprašal sem ga zopet.

Oče me je ostro pogledal. — Kje sem ga pustil? Vrgel sem ga proč. — Zamislil se je in posvil je glavo... in tu sem prvkrat in morda poslednjikrat videl, koliko rahločutnosti in pomilovanja mogle so izraziti te stroge poteze.

On je zopet pognal konja in nesem ga mogel več doteči; prišel sem domov pozneje, kakor on.

„To je ljubezen“, govoril sem sam seboj, ko sem sedel po noči za svojo pisalno mizo, na katerej so se že prikazovali zvezki in knjige: „to je strast!...“ Kako je možno, da bi se ne jezili, če nas udari tudi najljubneje roka. A vendar je možno... A ravno jaz... sem si domišljeval...

(Konec prih.)

S tem predlogom je pa dana lepa prilika vsakemu, da pove svoje mnenje iz lastnega prepričanja, kje da tiči kak uzrok kmetijskega propada. Nič ne dé, ako se tudi vselej prave ne zadene. Neovrgljiva je trditev, da „več glav resnico prej zasledi“, in dostikrat se pripeti, da kdo pokaže kako malo napako, za kojo se pa potem zapazi jako izdatna. Uzrok, zakaj da kmetijstvo oziroma kmetijski stan tako močno hira, je mnogo, torej se nikdo ne more izgovarjati, da za nobenega teh ne vé. Kdor bi se pa skušal izgovarjati, da ti njemu neso poznavati, ta bi dokazoval, da njemu je kmet deveta briga ter da mu ni nič na tem, se li poslednjemu opomore ali ne.

Kakor sem že gori omenil, jaz se ne zanašam popolnem na po g. dr. Vošnjaku stavljeni predlog; kajti določbe, koje bi našemu kmetijskemu stanu koristile, kakor rečeno, imajo kaj kratke noge ter navadno kje obtiče, da potem ni ne duha ne sluga po njih. No, da se bode ta predlog resno pretresoval, mogoče tudi izpeljeval, se je sicer nadejati; kajti uboštvo je po več krajih Kranjske, kakor tudi drugod, prišlo malo da ne do skrajnih mej in: ali se mora, in to kmalu, zapuščenemu kmetu odločno pomogati, ali pa popolnem propade. To bi pa bilo v veliko škodo vsej deželi, oziroma vsej državi. Torej dežela in država bosti naposled primorani odločno skrbeti, da dobi ubogi zatirani kmetič potrebovno pomoč.

Rešitev vprašanja: kako zabraniti propad kmetijskega stanu, je pa tako težavna. Torej k rečenemu posvetovanju ali ēnketi treba je klicati ali izvoliti res zaupne ter izvedene možé, možé strokovnjake, koji imajo priliko vsaki dan opazovati uboštvo po deželi, možé, koji so sami deležni gorja, ki tare kmetijski stan. Ti in le samo ti bodo zmagli razjasniti ter razkriti uzroke, vsled kajih nastaja vedno večno uboštvo. Torej pri izbiranji teh mož treba bode pazljivo ravnati, ne gledaje na stan, ne na bogastvo, kakor se pri nas čestokrat godi. Dosti je mož, koji se puste voliti v jedno in drugo opravilo, pa to le iz častihlepnosti, brez da bi potem izvrševali dano jim nalogu. Poprej obečajo nebo in zemljo, potem pa na vse pozabijo, mogoče da neso tudi zmožni, ter se tolažijo: oblubiti in izvršiti je preveč. To pa ni prav. To se mora tudi uštevati več ali manj mej uzroke kmetijskega propadanja, kajti noben stan, koji ima slabe, malomarne in nevešče zastopnike, ne more napredovati, in kdor ne napreduje, ta zaostaja. In naj ima vlada ali kdo drugi še boljšo voljo, jednemu ali drugemu pomagati, vse je zaman, ako nema pravih, izvedenih ter zanesljivih mož, koji bi nasvetovali, na kak način jednemu in drugemu zlu v okom priti. Toraj oni, koji se ponuja ter se da voliti za jednak posel, brez da je zmožen izvrševati ga, nego to čini le iz gole častihlepnosti ali sebičnosti, ta je pravi sovražnik ali zločinec svojemu narodu. Torej pozor! Ako pride do rečenih volitev, naj se volijo pravi pravcati možje.

Pri tej priliki mi je tudi omeniti, da mi Notranjci smo tako zadovoljni z možkim obnašanjem naših treh gg. deželnih poslancev, in to g. dr. Vošnjaka, dr. Zarnika in dr. Dolanca, osobito o verifikaciji poslancev veleposestva. Obžalovati pa je, da so drugi gg. tako naglo se pomislili ter da so naposled celo nezakonitost odobrili. Prav ima g. Schrey in drugi, da se porogljivo smejejo; vsaj vedo, zakaj da se —.

Hinko.

Iz Hrenovške županije 7. oktobra. [Izviren dopis.] Odkar je bila volitev tukajnjega župana, preteklo je štiri leta. Neka postava pa pravi, da se ima župan voliti vsake tri leta. No, pa ta postava za nas ni veljavna in naš župan se za njo ne zmeji. Podžupanje oziroma odborniki so pa že voljeni bili pred dvema mesecema. Ti bodo pač dovolj časa imeli za pomislek, koga da bodo v prihodnje volili. Gotovo je, da najraje nobenega, ker občna želja je, da se naša tako nepotrebna velika občina razdrži. To željo polagamo i gg. dež. poslancem na srce, da bi že jedenkrat razmotali ono občinsko postavo, katera naj bi pa potem bila veljavna za celo Kranjsko, ne pa samo za nekatere občine, kakor se to zdaj godi.

Domače stvari.

— (Dnevni red mestnega odbora seji), katera bode v petek 12. dan oktobra 1883. leta ob 6. uri zvečer v mestni dvorani: I. Naznanila prvosredstva. II. Personalnega in pravnega odseka poročilo o mestnega magistrata nasvetu gledé počnjenja izpraznjenega mesta prvemu magistratnemu svetniku. III. Finančnega odseka poročilo o računskih zaključkih za 1882. leto. IV. Združenega stavbenega in opleševalnega odseka poročilo o prošnji Alojzija Korzike gledé ograje ob njegovem vrtu na Vrtačah

— (V Malo Losinjskem glavarstvu) so v občinskih uradih v Velemšelu in v Malemšelu razobešeni zemljevidi, na katerih so južna Tirolska, Trst in na Soča levem bregu ležeči del Goriške pripisane Italiji. „Narodni list“ priobčevaje to vest, dostavlja, da c. kr. okrajni glavar in deželní poslanec vitez Eluschegg za vse to ve. Ako je to istina, ne razumemo, da se zemljevidi ne odstranijo in ne prične preiskava.

— (Iz Poč pri Cirknem) piše se nam: „Kako si je znal naš okrajni sodnik Kodrič priobčiti ljubezen in splošno spoštovanje v vseh krogih, pričal je njegov „valete“ v 27. dan m. m. v dvorani tukajnjega narodnega gostilničarja. Udeležitev bila je mnogobrojna. Mej živahnim razgovaranjem, ubranim petjem, sviranjem domače godbe in prešernimi napitnicami, minul nam je le prehitro večer. Odhajajoči gosp. sodnik vidno ganjen odzdravlja v daljšem govoru na napito mu zdravico in izpodbuja prisotne k nadaljnemu napredovanju in vzajemnosti, se zahvaljuje za izkazano zaupanje in obljubi, delovati tudi v bodoče, kakor do sedaj. Trajajoči na vdušeni živoklici odmevali so temu izvrstnemu govoru. Razhajajoč se pozno v noč, čulo se je splošno obžalovanje, da smo izgubili tako izbornega sodnika in tako priljubljenega in neumornega pospeševalatelja naše Čitalnice. — Preti nam pa še druga izguba. Bržkone bode prestavljen g. duhoven Ribniški v Gašurn, ker je tamošnji vikar hudo obolen. Že pred leti so nam ga hoteli vzeti, ali letos se zdi, da ne bodo vse prošnje nič pomagale. Zares britka izguba.“

— (Novi deželni muzej Rudolfinum) bode stal na prostoru 6500 □ metrov obsezajočem, ki se neobhodno potrebuje za poslopje z ograjo vred. Nakupila pa je še dežela 3083 □ metrov prostora, ki leži mej hraničnim poslopjem in „Rudolfinumom“ in kateri se prepusti Ljubljanskemu mestu brezplačno, da ga porabi za javni prostor.

Po odobrenem načrtu ima poslopje deželnega muzeja spadati v tri dele, in sicer v podzemeljskega, v visoki parterre in v prvo nadstropje.

V podzemljiju nahajajo se shrambe muzeja, potem delalnica in pa prostori za spravljanje drv in druzega kuriva, in sicer v severnem, zahodnem in južnem delu. Te prostore veže med seboj mostovž, ki drži okrog in krog dvoriščine zidu. Iz podzemlja se pride po glavnih stopnicah v vzhodnem, ali pa po stranskih stopnicah v zahodnem krilu poslopja v parterre.

V visocem parterru so prostori tako-le razvrsteni: V glavnem delu na vzhodni strani je prostorna veža, v katero se pride skozi glavni uhol od tukaj drži pot po koridoru v vse sobe tega nadstropja, in po glavnih stopnicah, ki bodo v polukrožnem priziku na dvorni strani in pa po stranskih stopnicah v zahodnem krilu poslopja, se pride v prvo nadstropje. V glavnem delu na severni strani veže je soba za vratarja in tikoma te v severnem kotu je dvorana za rudniške in geologiške zbirke, na južni strani veže pa je dvorana za knjižnico; v severnem krilu ste obe sobi na vogalu, potem dvorana mej tema dvema sobama namenjeni za rudniško-geologiške, stavbno-tehnične in rudarske zbirke. V južnem krilu poslopja preskrbelja se je majhna zbornica oziroma čitalna soba, delalnica arhivarja in pa jedna dvorana in jedna soba na vogalu, kjer bode arhiv; za tem pride v južnem delu še jedna arhivna soba, potem pa stanovanje vratarjevo oziroma služabnikovo in preparatorjevo. Na dvorišče, katero od vseh strani obdaja poslopje in

v čegar severno-vzhodnem kotu se nahaja hišni vodnjak, pride se skozi vežo v zahodnem ali pa skozi vrata stopničnega prizida v vzhodnem krilu poslopja.

V prvem in ob jednem zadnjem nadstropji je na sredi vzhodnega krila nad vežo velika in zraven te proti severu majhna dvorana, odločena za starinsko-kulturno-zgodovinske zbirke, na drugej strani pa je tik srednje dvorane soba za živalski oddelok, v severnem krilu je še jedna soba za starinsko-kulturno-zgodovinske zbirke, takoj za to pa pride velika soba za slike, kabinet za zbirko denarjev, drugi kabinet za zbirko bakroreznih slik in v kotu soba za obrtniško šolo. V zahodnem krilu se nahaja velika dvorana za umetne razstave oziroma za večje shode, soba za rastlinstvo, potem pisarna muzejnega varuha s predsobo in stransko sobo. V južnem krilu ste obe sobi na vogalu in velika dvorana mej tema sobama odločeni za živalske zbirke.

Prostorni in svetli mostovži v visocem parterru in v I. nadstropji zamorejo se porabiti pri večjih razstavah in pozneje, ako bi bilo treba, tudi za razpostavljanje muzejnih stvarij sploh.

V vseh prostorih so obokani stropi, v visokem parrteru in v I. nadstropji pa so stropi sklenjeni z železnimi poprečnimi tramovi.

Pot v podstrešje drži po strauskih stopnicah v zahodnem krilu.

Stroški za zidanje in opravo poslopja bodo znašali vkupe 196.996 gold., od katerih bode dala kranjska hranilnica 100.000 gld. Drugo mora dati dežela. Prodale se bodo obligacije muzealnega zaklada in odpovedala posojila, kar bode vrglo 31.029 gld.; prostovoljni doneski znašajo 5226 gld., razen tega kupnina za licealno poslopje 40.000 gld., drugo pa se bode štelo iz deželnega premoženja in se bodo v ta namen prodale deželne obligacije. Zastran odškodnine Ljubljanskemu mestu predлага deželni odbor deželnemu zboru:

Deželnemu odboru se naroča, da naj mestni občini Ljubljanski še jedenkrat ponudi odškodnino v znesku 6000 gld. pod že stojenimi pogoji, in ako se ta ponudba ne vzprejme brez vseh pridržkov v teknu kratkega določenega roka, ki se ne sme prekorati, naj se smatra ta ponudba, kakor bi je ne bilo in deželni odbor naj takoj odpove prostore, v katerih je prva mestna ljudska šola v licealnem poslopju ter naj se po pravdni poti išče pripoznanje popolne in neomejene lastnine dežele do imenovanega poslopja nasproti zahtevam mestne občine.

Umrli so v Ljubljani:

5. oktobra: Marija Zupančič, delavčeva hči, 14 m., Poljanska cesta št. 18, za vodenico v glavi. — Ana Marinčič, zidarjeva žena, 77 l., Florjanska cesta št. 39, za oslabljenjem.

6. oktobra: Katar Lapajne, kramarica, 57 l., sv. Petra cesta št. 6, za mrtvodom.

7. oktobra: Jožef Perko, prodajalec ovočja, 79 l., Gradišče št. 2, za spridenjem jeter.

V deželnej bolnici:

3. oktobra: Jakob Kušar, gostač, 48 l., za krčem vsled rane.

4. oktobra: Janez Bukovnik, črevljar, 22 l., za jetiko.

Naznanilo.

Dajemo si čast ter naznanjam, da smo izročili

glavni zastop

naše družbe za Kranjsko in Spodnje Štajersko gospodu

Florijanu Rogl-u,

stanujočemu v Ljubljani.

Dunaj, v 1. dan oktobra 1883.

Zavarovalni oddelek prve Dunajske pogrebniske družbe
,ENTREPRISE DES POMPES FUNÈBRES“.

Dr. Evgen Herzfeld, l. r.

p. p. **Klemens Kautsch**, l. r.

Ozirom na predstoječe naznanilo usojam si čestito p. n. občinstvo najljudne pozivati k udeležbi z opombo, da se vzprejemajo naročila na zavarovanje kapitalij za slučaj smrti sploh, kakor tudi samo na zavarovanje pogrebnih stroškov in sicer z tako nizkimi premijami in najugodnejšimi pogoji, ter se odškodnine izplačujejo v najkrajšem času, — pri pogrebninah celo že v 24 urah.

V Ljubljani, v 4. dan oktobra 1883.

Florijan Rogl,
glavni zastopnik.

(654—2)

Tuji:

dne 9. oktobra.

Evropa; Loukavič iz Reke.

Pri **Slonu**: Oauch iz Trsta. — Berkeš iz Pešte. —

pl. Boggay iz Somagjija.

Pri **Malléti**: Reitz z Dunaja. — Scheuiger iz Veglje. — Wenzel z Dunaja.

Pri **avstrijskem cesarju**: Krulec iz Bistrice. —

Stanta iz Trsta.

Meteorologično poročilo.

Da	Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm.	Tem- peratura	Ve- trovi	Nebo	Mo- krina v mm.
ožt.	7. zjutraj	746·67 mm.	+ 5·4° C	sl. szh.	megl.	0·00 mm.
ožt.	2. pop.	744·18 mm.	+ 14·0° C	sl. szh.	jas.	
ožt.	9. zvečer	744·10 mm.	+ 7·6° C	sl. zah.	jas.	dežja.

Srednja temperatura + 9·0°, za 3·5° pod normalom.

Tržne cene v Ljubljani

dné 10. oktobra t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	8	12
Rež,	5	20
Ječmen	4	23
Oves,	2	76
Ajda,	4	87
Proso,	5	4
Koruzna,	5	40
Leča	8	50
Grah	8	50
Fizol	10	—
Krompir, 100 kilogramov	2	68
Maslo, kilogram.	—	96
Mast,	—	88
Špeh frišen	—	70
povojen,	—	78
Surovo maslo,	—	85
Jajca, jedno	2½	—
Mleko, liter	8	—
Goveje meso, kilogram	60	—
Televje	60	—
Svinjsko	60	—
Koštunovo	32	—
Kokoš	40	—
Golob	17	—
Seno, 100 kilogramov	1	96
Slama,	1	69
trda, 4 kv. metre	6	60
mehka, "	4	40

Dunajska borza

dné 10. oktobra t. l.

(Izvirno teleografsko poročilo.)

Papirna renta	78	gld. 35	kr.
Srebrna renta	78	70	
Zlata renta	99	10	
5% marčna renta	92	85	
Akcije navodne banke	840	—	
Kreditne akcije	288	—	
London	120	—	
Napol.	9	51	
Srebro	—	—	
C. kr. cekini	5	68	
Nemške marke	58	75	
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld. 20	
Državne srečke iz l. 1864.	100	gld. 167	25
4% avstr. zlata renta, davka prosta.	99	45	
Ogrska zlata renta 6%	119	60	
papirna renta 5%	87	—	
5% štajerske zemljišč, odvez. oblig.	104	—	
Dunava reg. srečke 5%	100	gld. 114	50
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	118	75	
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	103	10	
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	—	
Kreditne srečke	100	gld. 168	50
Rudolfove srečke	10	19	—
Akcije anglo-avstr. banke	120	107	75
Trammway-društ. velj. 170	224	gld. a. v. 30	

Vence za gomile
iz umetnih cvetlic
in trakove z napisimi
oskrbuje točno in cenó v vsakeršnej
izpeljavi (656—1)

J. S. BENEDIKT
pri „Spinnerin am Kreutz“.

Priznano nepokvarjene, izvrstne voščene sveče

izdelujejo (452—1)

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Jaz kupujem raznovrstne
suhe orehove plohe,
potem zdrave orehove herklje (hlode) od 18"
naprej, javorjeve pa od 15" naprej.
Plaćujem jih dobro. Prodajalcu naj se mi naznanijo
pod adreso (115—9)

Karl Hofbauer,
fournierfabrika v Tržiču na Gorenjskem.

Umetne (234—49) zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem amerikanskem načinu
brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in
vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,
poleg Hradeckyjevega mostu, I. nadstropje.

Salicyl-ustna voda,

uspešno sredstvo proti vsem boleznim v ustih in na
zobeh, ohrani prijetni duh in naravno bojo zob; ste-
klenica po 40 kr.

Anatherin-ustna voda

po 60 kr.

Zobni prašek

po 40 kr.; priznano najboljše sredstvo za čiščenje ust.

Dr. Pfeffermann-ova

zobna pasta

v škatljah po 1 gld. 25 kr.

Dr. Poppov-a ustna voda

po 1 gld. 40 kr. prodaje (291—8)

G. PICCOLI,

lekarnar v Ljubljani, na Dunajskej cesti.

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Filijala za Avstrijo.

Dunaj, Giselastrasse št. 1, | Pešta, Franz-Josefsplatz 5,

v hiši društva.

frank. 79,368.882·80

15,412